

Årsplan

Heddeland barnehage

2026-27

Fra 01.08.26 til 31.07.27

Barnehager i Lindesnes kommune

Lek og læring i et trygt og godt barnehagemiljø

Fastsatt av samarbeidsutvalget 29.06.26

INNHOLDSFORTEGNELSE

INNHOLDSFORTEGNELSE 1
Våre barnehage 2
Rammeplanen om årsplan 2
Presentasjon av barnehagen 2
Ny i barnehagen 2
Retningslinjer ved sykdom 3
Overganger innad i barnehagen 3
Overgang barnehage – SFO/ skole 3
Våre felles verdier 4
Den autoritative voksenstilen 5
Fra kommuneplanen for Lindesnes kommune, Bedre sammen 6
Felles satsningsområder for oppvekst i Lindesnes kommune 6
Hovedsatsingsområder i vår barnehage 7
Tverrfaglig samarbeid 8
Samarbeid mellom hjem og barnehage 8
Taushetsplikt, opplysningsplikt og politiattest 9
Barn og barndom 9
Lek /læring 9
Demokrati og barns medvirkning 10
Kommunikasjon og språk 11
Mangfold, likestilling og gjensidig respekt 12
Bærekraftig utvikling 12
Livsmestring og helse 13
Psykososialt barnehagemiljø 14
Inkluderende barnehagemiljø 15
Vurdering og veien videre 17
Tabell som illustrerer eksempler på progresjon 19
Årshjul – oversikt over temaarbeid, aktiviteter og fester 22
Planleggingsdager for barnehageåret 2025 - 2026 23
Tips til ressurser og verktøy for personalet 23

Rammeplanen om årsplan

Årsplanen er et arbeidsredskap for barnehagepersonalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser.

Årsplanen skal vise hvordan barnehagen vil arbeide for å omsette rammeplanens formål og innhold og barnehageeiers lokale tilpasning til pedagogisk praksis.

Vår barnehage

Heddeland barnehage er en kommunal barnehage i Lindesnes kommune.
Vedtekter for kommunale barnehager finner du her .

Presentasjon av barnehagen

Besøksadresse: Heddelandsveien 3, 4534 Marnardal
Postadresse: Nordre Heddeland 26, 4534 Marnardal
Mobil styrer: 41 20 88 85
Mobil Tommeliten: 94 84 50 73
Mobil Askeladden: 48 23 96 32
Mobil Veslefrikk: 48 21 09 58
Mobil Bukkene Bruse: 94 84 54 44

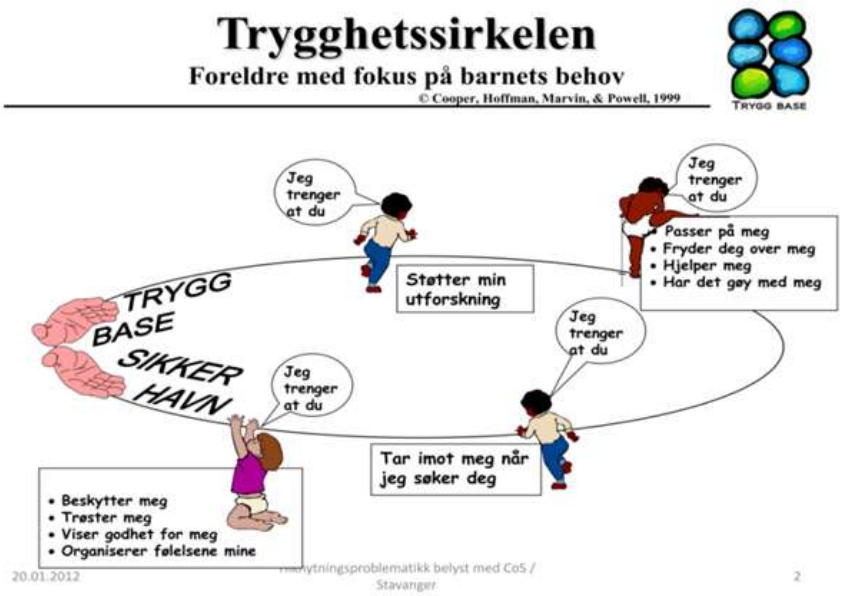
Epost: heddeland.barnehage@lindesnes.kommune.no

Hjemmeside: www.lindesnes.kommune

Ny i barnehagen

Slik vil vi motta barnet ditt i barnehagen vår:

Tilvenning og overganger i barnehagen vår er en spennende tid både for barna, foreldrene og oss som jobber i barnehagen. Det aller viktigste i oppstarten er at barna skal føle seg trygge og danne en relasjon til de voksne på avdelingen. Derfor er det viktig at foreldrene setter av god tid til å være med og å være tilgjengelig i tilvenningen. Noen barn er trygge i løpet av to-tre dager, andre trenger lengre tid. Helt i begynnelsen trenger ofte barnet at det er foreldrene som bytter bleier, legger o.l. Etter hvert som barnet er klar for det, kan personalet overta mer og mer av omsorgsoppgavene. Det kan også være lurt å legge til rette for korte dager den første tiden. Barnet skal få oppleve en tett oppfølging av oss i personalet slik at barnet føler en tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære.
Før oppstarten blir barna invitert på en besøksdag i barnehagen. Da kan de bli litt kjent med avdelingen, uteområdet og vi som jobber her. Foreldrene vil også få en samtale med pedagogisk leder på avdelingen, da kan vi få informasjon om barnet og dere vil få informasjon om tilvenning, personal, rutiner og hva som kan være greit for barnet å ha med seg.



Retningslinjer ved sykdom

Se link Helsenorge.no: [Når barn bør være hjemme fra barnehagen]

Overganger innad i barnehagen

Slik vil vi legge til rette for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe:

Overganger i barnehagen vår vil vi legge til rette for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe:

- Før ferien blir barna kjent på avdelingen de skal gå på til høsten.
- Vi i personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barn og nye voksne når de bytter barnegruppe.

Overgang barnehage – SFO/ skole

Barn skal ha et sammenhengende læringsløp fra barnehage til SFO og skole. Foreldre, barn, barnehage og skole samarbeider for å skape en god overgang. For at barnet skal få en god start i skolen, er det viktig at skolen får opplysninger om det enkelte barns behov og utvikling. Våre rutiner for informasjon til skolen innebærer blant annet at vi fyller ut skolestartskjema sammen med foresatte og barn. Dette blir sendt videre til skolen, dersom foresatte godkjenner det. Formålet med skjemaet er at skolen skal kunne tilrettelegge skolestarten best mulig for det enkelte barnet. Informasjonen skal bidra til å:

- Skape trygghet for barnet og foresatte ved skolestart
- Sikre sammenheng i læringen og utviklingen til barnet
- Gi læreren som skal ha barnet mulighet til å få litt kjennskap til den nye eleven.

For noen barn vil det også være behov for å ha et overføringsmøte med foreldre/foresatte, barnehagen og skole. Her utveksles informasjon som kan være viktig for skolen/SFO å inneha. Terskelen for å ha overgangsmøte er lav, og det er flere barn som har det hver vår. Tanken her er at jo bedre forberedt skolen er, jo bedre kan de ta imot barna og jo tryggere blir overgangen.

Vårt førskoleopplegg er lekbasert og vi gjør oppgaver innenfor språk, matematikk, sosial kompetanse og selvregulering.

På våren har vi prosjekt med 1. klasse. Da er vi på besøk på skolen, leker i skolegården og har stasjonsoppgaver med grupper på tvers av barnehage og skole.

Skolen inviterer til førskoledag sammen med foreldre.

Barnehagens formål og innhold (§ 1 i Barnehageloven)

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskap og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

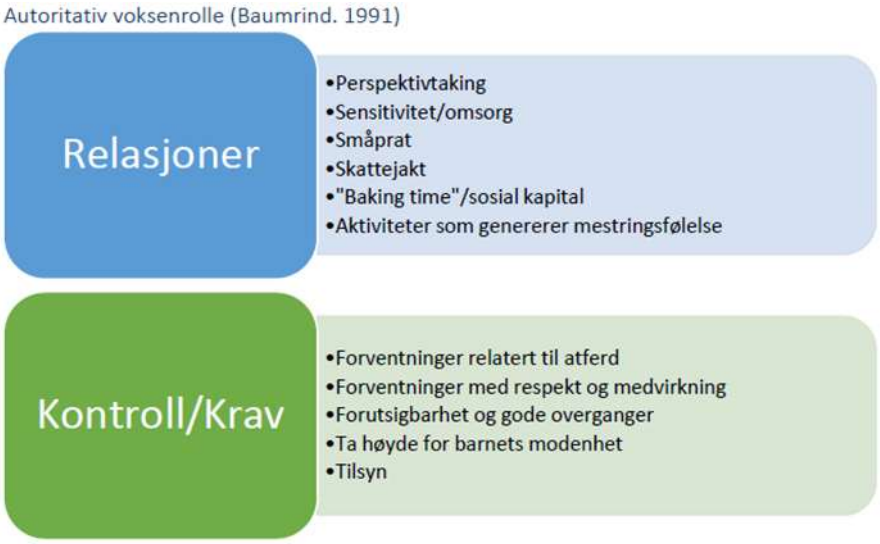
Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for felleskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

Våre felles verdier

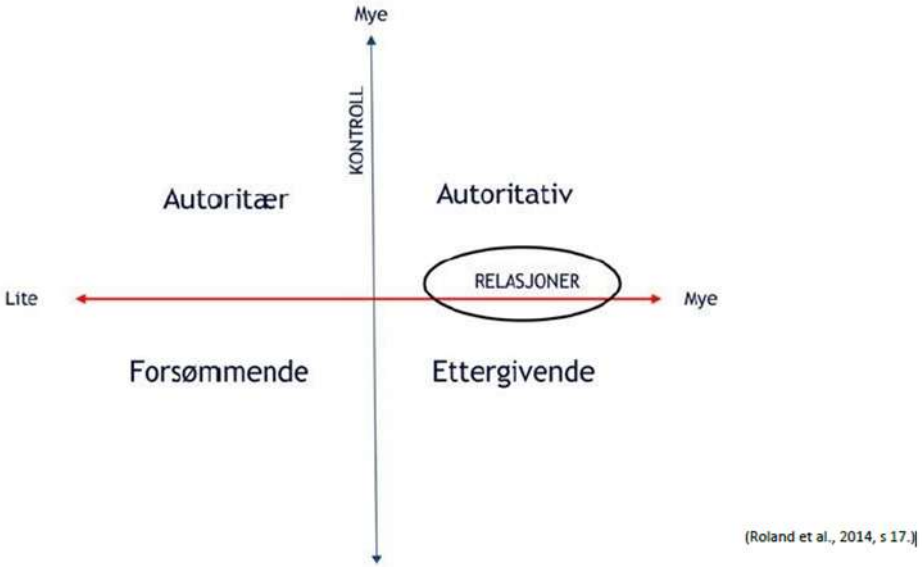
Barna i barnehagene i Lindesnes kommune skal oppleve at barnehagen er et godt sted å være, hvor de får leke, lære og blir møtt med respekt og tillit. Personalet jobber kontinuerlig med utvikling av barnehagens kvalitet ved å sette av tid til refleksjon over egen praksis og gjennom ulike kompetansehevende tiltak.



Den autoritative voksenstilen



Det autoritative perspektivet:



(Roland et al., 2014, s 17.)

Den autoritative voksne bygger en positiv relasjon med barna og mestrer balansen mellom varme og kontroll. Den voksne ser barnets perspektiv og har medvirkning i fokus. Krav settes ut fra barnets forutsetninger, og den voksne utøver positiv grensesetting. Voksenstilen er preget av varme og respekt for barnet.

Fra kommuneplanen for Lindesnes kommune, Bedre sammen

- *Våre innbyggere er godt rustet for utdanning og arbeidsliv. Barnehage er en mestringsarena for alle.*
    - *Vi utvikler systemer slik at alle barn får brukt sitt talent og læringspotensial.*
    - *Vi vektlegger skapende arbeidsmåter, som entreprenørskap i barnehage og skole.*
- *Lindesnes kommune har en sunn økonomi og en robust organisasjon.*
    - *Vi utvikler rause ledere som gir rom for nytenkning og handlekraft, som involverer og motiverer og skaper resultater gjennom trygge medarbeidere.*
    - *Vi styrker digitale ferdigheter blant ansatte og innbyggere, og bruker teknologi for å forenkle og forbedre arbeidsprosesser og samhandling på tvers.*
- *Alle som kan, deltar i yrkeslivet, og vi har økt andel som er i lønnet arbeid.*
    - *Vi øker antall læreplasser innen utdanninger hvor det er behov for arbeidskraft.*
    - *Vi tilrettelegger for at mennesker kan få brukt sin arbeidsevne ved behov for redusert stilling.*
- *Barn har en trygg oppvekst som gjør dem rustet til å mestre livet.*
    - *Barn medvirker aktivt i sin hverdag*
    - *Vi legger til rette for at alle barn og unge trives i et godt og inkluderende miljø*
    - *Vi avdekker barns behov for støtte og hjelp tidlig, og det følges opp*
    - *Vi øker vår kompetanse på barn og unges digitale liv, for å forstå mulighetene dette gir og forebygge uønskede hendelser.*

Felles satsningsområder for oppvekst i Lindesnes kommune

Hovedsatsingene i oppvekst i sees i sammenheng med Regionplan Agder 2030, Kommuneplanen «Bedre sammen 2020-2032», Rammeplan for barnehager og Regional strategi for kompetanseutvikling i barnehagene (ReKomp). Satsingsområdene samsvarer med Temaplan mestring 2023-2030, Målbildet og handlingsplan 2023 – 2026 for oppvekst.

- Digitalisering
    - Mål:
        - Økt effektivitet og kvalitet i ledelse og forvaltning
        - Mer læring og økt inkludering for barn og unge
        - Oppdatert og fremtidsrettet kunnskap, kompetanse og kunnskapshåndtering
        - Helhet og sammenheng i opplæringsløpet
        - God og åpen kommunikasjon og kunnskapsoverføring mellom barn og unge, foresatte, barnehage, skole og det tverrfaglige kompetansemiljøet
    - Barnehagene våre oppgraderer det digitale utstyret sitt, og vi får økt digital kompetanse i personalgruppa gjennom Regional Kompetanseheving (ReKomp).
- Entreprenørskap
    - Mål:
        - Utvikle barn og ungdoms kreativitet, skaperglede og mestringstro
        - Gi barn og ungdom forståelse for betydningen av verdiskapning og nyskapning i arbeidslivet
        - Fremme barn og unges samarbeidsevne og ansvarsbevissthet
        - Styrke samhandling i lokalsamfunnet mellom næringslivet- og arbeidslivet og barnehagene og skolene
    - For barnehagene våre kan det eks bety at vi samarbeider med eks SKAP folkehøyskole, noen barnehager er «Livsglede barnehager» og andre har et tett samarbeid med det lokale næringslivet.

- **Inkludering**
    - Mål:
        - Alle barn og unge i Lindesnes skal ha et opplæringsmiljø som fremmer helse, trivsel og læring
        - Alle barn og unge i Lindesnes opplever mestring på trygge og gode leke og læringsarenaer
        - Alle barnehager og skoler i Lindesnes arbeider helhetlig og systematisk med utvikling av godt foreldresamarbeid og utvikling av gode nærmiljøer
    - For våre barnehager kan det eks bety at vi har et høyt fokus på voksenrollen til den ansatte, vi er opptatt av mangfold og vi jobber bevisst mot krenkelser.
    - **Kommunalsjef oppvekst presiserer i sitt oppdragsbrev 2024 at alle enheter skal jobbe mot inkluderende arenaer, hvor likeverd og medvirkning er kjerneverdier.**

- Språk, lesing og skriving
    - Mål:
        - Det er bibliotek og utlån av bøker i alle barnehager.
        - Alle barn blir lest høyt for hver dag i barnehagen.
        - Det er et spennende leseprosjekt i barnehagen hvert år.
    - For våre barnehager kan det eks bety at vi bruke dialogisk lesing som metode.

Hovedsatsingsområder i vår barnehage

Barnehagen har, etter evaluering av årsplanen for forrige barnehageår, vurdering av praksis og innspill fra barn og foresatte, valgt følgende hovedsatsingsområder for neste barnehageår:

Visjon: ***Voksne med fokus på barna.***

Målet med visjonen er å:
- Øke kvaliteten
- Utvikling av barnehagen
- Tidlig innsats
- Kompetanseheving

Videre skal vi fortsette å jobbe med følgende satsingsområder:
- Fysisk lekemiljø
- Lesing og barnehagebibliotek
- Inkluderende barnehagemiljø

Det er viktig for barn å ha en voksen som ser dem, støtter og som de kan gå til når barnet trenger hjelp, motivasjon eller trygghet. En voksen som utfordrer, legge til rette for medvirkning, motiverer og stimulerer til lek og læringsfremmede aktiviteter. Den voksne skal sørge for at barn kjenner trygghet og er inkludert i et fellesskap. Den voksne som møter barna har en mulighet til å skape trygge og gode relasjoner. Relasjoner som kan være med å påvirke og gi barnet gode grunnleggende sosiale ferdigheter som de tar med seg videre i livet.

I rammeplanen står det:
- Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet.
- Personalet skal sørge for at alle barn opplever trygghet, tilhørighet og trivsel i barnehagen
- Personalet skal være lydhør for barns uttrykk og imøtekomme deres behov for omsorg og sensitivitet

For å sikre oss at voksne også ser barnas behov og styrke relasjonen barn- voksen, jobber vi med *Trygghetssirkelen* (Cooper, Hoffman, Marvin og Powell 1999). Denne teorien går ut på at barnas følelser kan plasseres på fire ulike punkter i en sirkel. Hver av disse følelsesstadiene krever at vi møter dem på ulike måter. Grunnlaget for disse fire punktene er tilstedeværelsen eller fraværet av to grunnleggende behov: behovet for å komme seg ut å utforske verden og behovet for å bli tatt imot/beskyttet. Når man har funnet ut hvor barnet er på sirkelen, kan man gi barnet det det har behov for.

Voksne i barnehagen jobber også utfra den autoritative voksenstilen. Den går ut på at de voksne viser varme og omsorg for barnet, samtidig som de er tydelige. De voksne arbeider bevisst med å utvikle gode relasjoner til barnet og viser en aksepterende holdning ved å bygge gode relasjoner preget av respekt og varme. De voksne har klare forventinger og følger opp barnet på en tydelig måte når det gjelder grenser og normer.
Det fysiske lekemiljøet er en viktig del av læringsmiljøet i barnehagen. Det har betydning for barns trivsel og fysiske aktivitet. Et rikt fysisk miljø legger til rette for variert lek, som igjen bidrar til barns helse gjennom økt trivsel og fysisk aktivitet.

Barn trives godt i naturen. Vi er heldige å ha et flott turområde vi kan gå til. Naturen tilbyr mange lekmuligheter, der er det rik tilgang på materialer. Samtidig kan naturen ha en positiv effekt for eksempel med tanke på å redusere stress. Naturområder kan tilby barna ro og skjerming.
Rammeplanen sier at «*Personalet skal utforme det fysiske miljøet slik at alle barn får muligheten til å delta aktivt i lek og andre aktiviteter, og slik at leker og materiell er tilgjengelig for barna».*
Et godt lekemiljø kan bidra til barnas trivsel, til livsmestring, til inkludering av alle barn i leken, til et miljø der barna får utfolde seg, være kreative og lære nye ting. Vår oppgave i barnehagen er å tilrettelegge og berike leken gjennom å benytte rommene vi har på en god måte, iscenesette rom, lage spennende installasjoner og lekesoner, og tilpasse det fysiske lekemiljøet slik at alle barn har mulighet til å utvikle seg og trives.
Lesing og barnehagebibliotek bidrar til at barn blir glade i bøker. Leseglede er den viktigste nøkkelen i arbeidet med å skape gode leseferdigheter. Det viktigste vi kan gjøre er å sette oss ned og se i bøker sammen med barna.
I barnehagen har vi et flott barnehagebibliotek. Dette ønsker vi skal bli mye brukt og bidra til leseglede for barna. Samtidig har alle avdelingene egne bibliotek med bøker som kan lånes hjem til barna. Vi har lav terskel for utlån og samarbeider med folkebiblioteket. Dette betyr at bøker som er lånt i barnehagen eller på folkebiblioteket kan leveres på tvers.

Tverrfaglig samarbeid

Barnehagen har mange aktuelle samarbeidspartnere som barnevern, pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT), helsestasjon, skoler, Universitetet i Agder etc. Her kan barnehagen hente hjelp når det er behov for det.

Helsetjenester som omhandler barn er nå samlokalisert i Familiens hus, der man treffer helsesykepleier, familieterapeut, psykolog, jordmor, fysioterapeuter, barnevernsarbeidere og skolehelsetjenesten. Også barnehagen henvender seg her når det er behov for det.

Samarbeid mellom hjem og barnehage

Barnehagen skal samarbeide med foreldrene både individuelt og som gruppe. Foreldrenes rett til medvirkning er nedfelt i barnehageloven. Foreldre skal ha mulighet til innflytelse gjennom Samarbeidsutvalg, foreldreråd, foreldremøter og foreldresamtaler. Oppdragelse er, ifølge barnekonvensjonen og barneloven, foreldrenes ansvar. Barnehagen skal være et supplement til hjemmet.

Samarbeid om hvert enkelt barn skjer i de daglige møtene og i planlagte samtaler. Alle barnehager skal ha et samarbeidsutvalg som er rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ for barnehagen og foreldrene. Samarbeidsutvalget fastsetter barnehagens årsplan. Rammeplan om samarbeid mellom hjem og barnehage

Det finnes et nasjonalt utvalg for foreldre med barn i barnehagen - fub

Taushetsplikt, opplysningsplikt og politiattest

Alle som jobber i barnehagen er pålagt taushetsplikt og må skrive under på et taushetsløfte i forhold til informasjon vedrørende barn, de foresatte og personalet. Alle som jobber i barnehagen må legge fram politiattest. Barnehagen har en lovpålagt opplysningsplikt til barnevernet som gjelder forhold de blir kjent med der barns helse og utvikling står i fare. Foreldre vil, som en hovedregel, bli informert og involvert i saker som gjelder deres barn.

Barn og barndom

Barnehagen skal være et sted hvor barns behov for omsorg og lek blir ivaretatt og barndommens egenverdi anerkjennes. Vi skal bidra til at alle barn får en god barndom preget av trivsel, vennskap og lek.

Lek /læring

Barna skal oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære å mestre. Dette skal blant annet komme til utrykk i arbeid med rammeplanens fagområder. Fagområdene er:

- kommunikasjon, språk og tekst
- kropp, bevegelse, mat og helse
- kunst, kultur og kreativitet
- natur, miljø og teknologi
- antall, rom og form
- etikk, religion og filosofi
- nærmiljø og samfunn



Rammeplanen om fagområdene .

Barnehagen skal bidra til læringsfellesskap der barna skal få bidra i egen og andres læring. Barns lek og medvirkning preger barnehagehverdagen. Lek og læring i barnehagen forgår både ute og inne, -både analogt og digitalt. Fra Rammeplanen Om barnehagens digitale praksis

Slik vil barnehagen benytte digitale verktøy for å berike barnas lek og læring:

Etter et spennende samarbeid med Universitetet i Agder og IKT Grimstad, har vi utarbeidet retningslinjer for vår digitale praksis i Heddeland barnehage.

Med Barnehagens digitale praksis menes bruk av digitale verktøy og teknologi i barnehagen. Konseptet dekker hvordan voksne og barn engasjerer seg i digitale enheter, plattformer og medier i barnehagen. Denne praksisen er fokusert på å integrere teknologi på måter som støtter barns læring, kreativitet og utvikling, samtidig som de sikrer at de utvikler sunne vaner angående skjermtid.

Sentrale aspekter ved barnehagens digitale praksis er:

- **Pedagogiske verktøy og plattformer:** Digitale verktøy som nettbrett, interaktive tavler og pedagogiske apper brukes til å forbedre læringsopplevelsene. Disse verktøyene kan støtte ulike aktiviteter som historiefortelling, matematikkspill, musikk og kunst.
- **Utvikling av digital kompetanse:** Barn blir introdusert for digitale verktøy og medier i et trygt og veiledet miljø, noe som hjelper dem med å utvikle digitale ferdigheter. Dette inkluderer å forstå hvordan du bruker enheter og navigerer i digitale rom.
- **Samarbeid og kreativitet:** Digitale teknologier brukes til å fremme samarbeid mellom barn, enten det er gjennom digitale fortellerprosjekter, skape digital kunst eller jobbe sammen om digitale spill eller problemløsningsaktiviteter.
- **Balansere skjermtid:** Mens teknologi er integrert i den daglige rutinen, legges det vekt på balanse. Målet er ikke å erstatte fysisk lek og sosiale interaksjoner, men å utfylle dem på en

meningsfull måte. De voksne veileder barn om hvordan de kan bruke digitale verktøy på en ansvarlig måte.

- **Pedagogisk refleksjon:** De voksne oppfordres til å reflektere over rollen til digitale verktøy i deres pedagogiske praksis. Dette inkluderer å være oppmerksom på hvordan teknologi kan påvirke læring, engasjement og den generelle utviklingen til barn.

Slik vil barnehagen benytte digitale verktøy for å berike barnas lek og læring:

- La barna få en begynnende forståelse knyttet til det digitale.
- Ta bilder sammen og av barna, bruke de til å se på, glede og snakke om.
- Lytte til sanger og høre på fortellinger.
- Vi bruker apper og digitale spill som stimulerer språk, grunnleggende matematisk forståelse og kreativitet.
- Barna og de voksne bruker internett til å søke opp informasjon om temaer vi ønsker å utforske.
- Vi ser på lærerike filmer sammen med barna
- Vi bruker prosjektor med bilder og lyd på en slik måte at barna kan være i naturlig bevegelse med hele kroppen og med hvile

Punkter for egenvurdering

Med utgangspunkt i barnehagens prioriteringer, har vi valgt følgende punkter for egenvurdering av praksis:

- Bruker åpne spørsmål i samtale med barna.
- Observere hva som interesserer barna og legger til rette for videre lek
- Gi barn som trenger det, språklig støtte i leken
- Ha en positiv holdning til uteaktiviteter, uansett vær
- Sitte på gulvet med barna

Vi ønsker at barna skal:

- Oppleve fellesskap i leken
- Utvikle sosial kompetanse
- Få bearbeidet sine inntrykk
- Oppleve tilstedeværende voksne

Eksempel

Her er et eksempel på en leksituasjon der verdiene i rammeplanen kommer til syne:

«Even» som har litt vansker med å komme inn i leken, begynner å interessere seg for vulkaner. Tina (voksen) er raskt i gang med å lage en vulkan av leire som «Even» kan vise frem til de andre. Han får lov å fortelle det han vet i samlingsstund og er den som utløser vulkanen til stor fryd for de andre. Nå har de en fått en spennende opplevelse sammen og «Even» som stod i senter for det hele, fikk plutselig masse oppmerksomhet og lekeforespørsler fra de andre.

Demokrati og barns medvirkning

Barnehagen skal fremme danning og læring. Med danning mener vi livslang læring der de voksne møter barna åpent og undrende, og barna opplever at de er likeverdige og aktive parter. I framtiden trenger vi mennesker som er delaktige, ansvarlige, kreative og reflekterte.
Barnehagen skal fremme demokrati og være et inkluderende felleskap hvor barna får anledning til å ytre seg, blir hørt og delta.

Barns medvirkning handler først og fremst om en holdning hos de voksne i relasjonen med barn. Barn skal bli møtt som selvstendige mennesker. Uavhengig av alder og forutsetninger, skal barn få erfare at deres stemmer blir lyttet til. Vi skal sørge for at barnas erfaringer og synspunkter får innflytelse på det som skjer i barnehagen. Rammeplanen om demokrati om barns medvirkning og om læring .



Punkter for egenvurdering

For vurdering av måloppnåelse og som grunnlag for refleksjon over egen praksis, har vi prioritert å se etter disse punktene:

- I vår barnehage legger vi vekt på at barna skal være med å medvirke når vi tilrettelegger for lek.
- De voksne skal støtte og tilrettelegge i leken slik at alle barna får delta aktivt.
- De voksne bidrar slik at barnas behov og meninger synliggjøres for hverandre i leken, og dermed bidra til at barna lærer å ta hensyn og delta i fellesskapet.

Eksempel

Her er et eksempel på hvordan demokrati og barns medvirkning kan komme til syne i barnehagen:

På småbarnsavdelingen leker flere av barna i sølepyttene når de er ute. De løper igjennom vannet, tar vann i bøtter og bærer rundt. Noen tømmer vann i hodet på de andre barna. De voksne som har observert vannleken, tar med seg ideen videre gjennom barnehageåret og tilrettelegger for lek med vann inne i barnehagen. De leser om bøker om vann, synger om vann og snakker om vann når vi drikker vann ved måltidet. Når de har vannlek på badet snakker vi om at «Per» godt kan tømme litt vann på seg selv, men ikke på «Trude» som ble lei seg når noen tømmer vann på hodet hennes. «Tor» som er litt skeptisk på vannlek, får komme inn litt før de andre og leke med vannet alene. Barnegruppa deles også opp slik at det ikke er så mange barn samtidig når de leker med vannet.

Kommunikasjon og språk

Barnehagen skal være et sted som fremmer barns kommunikasjon og språkutvikling, i omgivelser der voksne er bevisst sin rolle som språklige forbilder. Barnehagen arbeider systematisk med å utvikle barnehagens språkmiljø. Språkarbeidet inngår blant annet i barnehagens arbeid med fagområdene.
Rammeplanen om kommunikasjon og språk



Punkter for egenvurdering

- Barna skal føle seg sett og hørt når de uttrykker seg og oppleve språklig mestring
- Vi vil legge til rette for ulike språkstimulerende aktiviteter. F. eks. sangsamling, eventyr, lesing, spilling, lek med språket mm.
- Vi vil legge til rette til å se og lytte til hvert enkelt barn, for å få den gode samtalen.

Eksempel

Her er et eksempel på hvordan verdiene i rammeplanen kan komme til syne i arbeid med kommunikasjon og språk:

En barnegruppe med fire 2-åringer fikk lov til å være med å lage lapskaus. Først fikk de se, kjenne og lukte på de ulike grønnsakene. Gulrota var kald og litt ruglete. Løken luktet sterkt og den svei litt i øynene. Kålrota var stor og tung, et av barna mistet den på gulvet og det kom et høyt dunk. Etter at alle grønnsakene var nøye inspisert

fikk barna lov til å prøve å kutte dem. Det var ikke lett, men etter mye prøving fikk alle kuttet av en bit hver. Den voksne som hjalp dem hadde nemlig kokt litt av hver grønnsak slik at barna skulle klare å kutte litt selv og på den måten føle mestring. Den første biten gikk selvsagt i munnen. Gulrota var søt.. kålrota også. Men løken den var veldig sterk, så den gikk ut igjen. Mens de inspiserte og kuttet var den voksne nøye med å sette ord på det barna opplevde. Selvsagt snakket de om gulrot, kålrot og løk. Men begrepene kald, tung, sterk, ruglete m.m. var også hyppig i bruk. Når maten var ferdig tilberedt fikk de fire som lagde maten lov å være med å servere. De var svært stolte av resultatet og fortalte mange ganger til de andre barna at gulrota var nam, at løken var au og at kålrota sa «bang» på gulvet. Når foreldrene hentet fikk de se bilder av barna som laget lapskaus og barna kunne igjen fortelle om opplevelsen. I tillegg sørget de voksne for å lekeversjoner av de ulike grønnsakene tilgjengelige i rollelekområdet.

Mangfold, likestilling og gjensidig respekt

Vår barnehage skal være et sted som fremmer vennskap og fellesskap. Barna skal oppleve å være en betydningsfull person i felleskapet. Barnehagen skal være preget av åpenhet og raushet, der mangfold sees på som en ressurs. Barnehagen skal blant annet gjennom fagområdene jobbe med mangfold, likestilling og gjensidig respekt. Rammeplanen om mangfold og gjensidig respekt og om likestilling og likeverd

Punkter for egenvurdering

- Vi gjør Rammeplanens formaning om å «motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet» til en grunnstein for hvordan vi forholder oss til alle barn, foreldre/foresatte og kollegaer.
- Vi viser med vår egen praksis at det er fint at vi er forskjellige. Barna opplever representasjoner av ulike typer familiekonstellasjoner, markeringer av høytider fra flere religioner osv. Det er så mye spennende vi kan lære av hverandre, hvis vi bare er åpne for det.
- Samarbeide i lek og aktiviteter. Vi har flere ulike typer leker slik at det skal være noe for alle. Uansett kjønn skal alle barna ha lik mulighet og støttes i valgene de tar i hverdagen.
- Synliggjøre et mangfold av ulike familie former. (på småbarns avdelingene har alle barna hver sin plakat med bilder av familien sin eller av andre med nær relasjon. Dette bildet blir ofte tatt frem både i fellesskap og ellers når barnet ønsker det).
- Vi har mer fokus på likhetene enn forskjellene. For selv om det er mange forskjeller: ulike kropper, ulike kjønn og kjønnsuttrykk, religioner, funksjonsevner osv. så er vi alle mennesker. Når vi aktivt velger å se andre i et positivt lys på tross av ulikheter har man et godt utgangspunkt for en god relasjon. Samarbeide i lek og aktiviteter. Vi har flere ulike typer leker slik at det skal være noe for alle. Uansett kjønn skal alle barna ha lik mulighet og støttes i valgene de tar i hverdagen.

Eksempel

Her er et eksempel på hvordan mangfold, likestilling og gjensidig respekt kan komme til uttrykk i barnehagens praksis:

I dag i samlingsstund har vi fokus på ulike kulturer og språk i barnegruppen. Vi starter med å se på et verdenskart hvor hvert barn får vise hvilket land deres familie har tilknytning til. Et av barna peker stolt på Pakistan og forteller at hun snakker Urdu hjemme. Vi oppfordrer henne til å lære oss noen ord på urdu, og alle prøver å si «Salaam» (hei) til hverandre.

Bærekraftig utvikling

Vår barnehage skal være et sted som fremmer omsorg for verden vi lever i, både her og nå, og i fremtiden. Barna skal oppleve verdien av å ta vare på seg selv, andre og naturen. Barnehagen skal legge grunnlaget for

barns evne til å tenke kritisk, handle etisk og vise solidaritet. Gjennom fagområdene skal barnehagen jobbe med bærekraftig utvikling. Rammeplanen om bærekraftig utvikling.

Punkter for egenvurdering

Gjennom lek, eksperimentering og hverdagsaktiviteter ønsker vi å legge til rette for at barna skal få kjennskap til bærekraftig utvikling. Det vil blant annet være å bli glad i naturen, få en forståelse for samspillet i naturen og mellom mennesket og naturen.
De voksnes ansvar er å gi barna opplevelser i naturen og jobbe med tema som er knyttet til:

- Kildesortering sammen med barna
- Gjenbruk og bruk av gjenbruksmateriale kreativt
- Holdningsarbeid om natur og miljø

Eksempel

Her er et eksempel på hvordan bærekraftig utvikling kan komme til utrykk i barnehagens praksis:

Her er et eksempel på hvordan bærekraftig utvikling kan komme til utrykk i barnehagens praksis:
Her er et eksempel på hvordan bærekraftig utvikling kan komme til utrykk i barnehagens praksis:
For å nå dette er vi mye ute, på tur i nærområdet og i naturbarnehagen. Her blir vi kjent med naturen, opplever og bevisstgjør de ulike årstidene og undrer oss over naturen. Vi er opptatt av å ta med søpla vår tilbake til barnehagen. Vi plukker også med oss søppel som vi finner i naturen, som vi sorterer og kaster. Vi høster fra naturen, når det er mulighet til det. For at barna skal få konkret erfaring med hvilken nytte vi har av naturen har vi et drivhus. Barna er med på å plante, så, vanne, høste og deretter lage mat av grønnsakene.



Livsmestring og helse

Vår barnehage skal være et sted som fremmer livsglede, humor, undring og medopplevelser. Barna skal oppleve å mestre sine hverdager og liv, i trygge omgivelser, med rom for utforskning og sunne helsevaner. Vi gir barna grunnlag for å utvikle matglede, og vi gir dem kunnskap om hva om er sunn mat. Barnehagen skal jobbe med livsmestring og helse i møte med rammeplanens fagområder. Barna skal møtes med en holdning der de voksne søker å forstå hva som ligger bak barns atferd. Barna skal støttes i å håndtere livene sine gjennom trygghet, relasjon og støtte til god følelsesregulering. Personalet skal ha et bevisst forhold til at barn kan være utsatt for omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep, og vite hvordan dette kan forebygges og oppdages.
Rammeplanen om livsmestring og helse

Punkter for egenvurdering

Vi jobber med dette ved at:

- Vi ser på hvert barns adferd og språk som uttrykk for hvordan barnet har det. Adferden må leses, tolkes og anerkjennes av voksne som barnet har tillit og relasjon til.
- Vi skal vektlegge samspill og samarbeid i lek, aktivitet og daglige gjøremål, som særlig viktige for at barn skal føle seg inkludert.
- Legger til rette for fysisk aktivitet og hvile i løpet av dagen. Utetida er særlig egnet for variert aktivitet. Naturbarnehagen er egnet som turmål og også som et sted å være hele dagen. Uteområdet rundt barnehagen er stort og variert, og egnet både for rolig og stor aktivitet.
- Vektlegger sunn mat og ved å engasjere barna i tilberedelse av mat. Vi lager varme retter, bruker i økende grad fisk som pålegg og råvare, og serverer daglig frukt og grønnsaker.
- Vi er bevisst på at enkelte barn trenger noe mer enn andre. Noen barn fremstår mer sårbare av forskjellige grunner, og dette må vi ta hensyn til og handle ut i fra. Samtidig skal vi være observante,

lydhøre og handlingsrettede overfor situasjoner i barnehagen som kan oppleves som mobbeadferd, både overfor den/de som utøver dette, og for den/de som utsettes for dette.

Eksempel

Her er et eksempel på hvordan verdiene i rammeplanen kan komme til syne i arbeid med livsmestring og helse:

I dag skal det lages lapskaus. Grønnsaker er kjøpt inn og ligger klare på benken. Fagarbeider Ellen inviterer med seg tre barn som kan være med på deler av tilberedningen. Einar, 4 år, Gunnar, 4 år og Trine, 5 år, blir svært ivrige, og på oppfordring rydder de opp lekene de holdt på med, og småspringer så inn på badet for å vaske hender.
Ellen koordinerer oppgavene. Gunnar og Einar får vaske grønnsakene, mens Trine skal begynne med skrellingen. Trine smiler, hun har gjort dette før og vet hun er blant de barna som mestrer dette godt. Ellen snakker med barna når de jobber, hun forteller dem om grønnsakene og henvender seg også mye til barna. Gunnar prater uoppfordret og tar gjerne imot Ellens invitasjon til prat og kunnskapsdeling. Gunnar sin mamma er nemlig kokk, sier han, som så mange ganger før, og ramser opp navn på alle grønnsaker og frukt han kommer på. Einar virker imponert over kunnskapen og ordene Gunnar kommer med, og prøver å gjenta det som Gunnar sier. Trine skreller en gulrot med stor konsentrasjon, og Ellen poengterer at hun og de andre gjør en god jobb. Videre gir hun dem tid til å arbeide i det tempoet de ønsker.

Psykososialt barnehagemiljø

Fra Barnehageloven kap. 8, §42
«Alle som arbeider i barnehage, skal følge med på hvordan barna i barnehagen har det. Alle som arbeider i barnehage, skal melde fra til barnehagens styrer dersom de får mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Ved mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen snarest undersøke saken.»

Alle som arbeider i barnehagen skal følge med på hvordan barna i barnehagen har det. Ved mistanke om at et barn ikke har det trygt og godt skal barnehagen snarest undersøke saken.

Når et barn eller foreldrene sier at barnet ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal det settes inn egnede tiltak. Tiltakene skal velges på grunnlag av en konkret og faglig vurdering. Barnehagen skal lage en skriftlig plan, og i planen skal det stå:

a) hvilke problemer tiltakene skal løse
b) hvilke tiltak barnehagen har planlagt
c) når tiltakene skal gjennomføres
d) hvem som skal gjennomføre tiltakene
e) når tiltakene skal evalueres

Inkluderende barnehagemiljø

Fra Rammeplanen kap. 1
«Å møte individets behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse og sikre at alle barna får ta del i og medvirke i fellesskapet, er viktige verdier som skal gjenspeiles i barnehagen.»

Planen Jeg trives - trygt og godt barnehagemiljø er et arbeidsverktøy for alle barnehagene i Lindesnes kommune. Det skal være til hjelp for å sikre at alle barna har et trygt og godt barnehagemiljø. Dette er et mål for barnehagene. I utsagnet ligger det at barna skal trives og de skal oppleve inkludering og mestring hver dag.

Alle barn skal oppleve:

- Å bli ønsket velkommen i barnehagen hver morgen.
- Å ha noen å leke med.
- Å være viktige for andre barn og voksne.
- Forutsigbarhet i barnehagedagen.
- Mestring hver dag.

For å sikre dette må personalet:

- I tett samarbeid med foresatte sikre en god oppstart i barnehagen, hvor det legges vekt på tilknytning.
- Ha førstesamtale med foresatte, fortrinnsvis før barnet begynner, etter metoden «motiverende intervju».
- Møte barna med en hilsen og et smil når de kommer til barnehagen.
- Være der barna er for å vite hvordan barna har det, og kunne hjelpe når det trengs.
- Observere i lek og andre aktiviteter.
- Hjelpe og støtte barn i/inn i lek – delta i lek.
- Være varme og grensesettende voksne, i tråd med teori fra Være sammen.
- Sørge for at barnehagen har forutsigbare rutiner.
- Sørge for at barna ikke har for mange å forholde seg til. Alle barn har en primærkontakt.
- Ta initiativ til aktiviteter og samspill som fremmer et inkluderende læringsmiljø.
- Være bevisst at de er modeller for barnas sosiale atferd.
- Korrigere hverandre dersom noen opplever at andre ansatte mobber eller krenker barn eller andre voksne.
- Hjelpe hverandre til å bli oppmerksomme på barn som ikke trives, som plages eller ekskluderes.
- Være interessert i å snakke med barn, og ta initiativ til samtaler.
- Lytte til det barna forteller eller kommuniserer på andre måter.
- Lære barn om følelser, hvordan de kjennes og hva de heter.
- Snakke med barna om hvordan vi skal være mot hverandre slik at alle kan ha det bra.
- Ha tett kontakt og samarbeid med barnas foresatte hvor trivsel er et viktig tema. Dersom personalet er bekymret for et barn, deles det tidlig med foresatte (Med unntak av mistanke om vold og seksuelle overgrep).

Tegn på at barn trives og har det bra:

- Smil og latter.
- Deltar i lek – og kommer med innspill og forslag. Har varierte roller.
- Har venner.
- Har lyst til å gå i barnehagen.
- Tør å si ifra til en voksen dersom det er noe som ikke er bra.

Definisjon på mobbing i barnehage:

Barn utsettes for negative hendelser fra andre i lek og samspill, der de opplever å ikke være en betydningsfull person for fellesskapet (Lund & Helgeland 2015).

For å forebygge eller stoppe mobbeatferd, er det nyttig å analysere om det er noen opprettholdende faktorer i barnets omgivelser, som bør endres. I dette arbeidet bruker vi Thomas Nordahl analysemodell.

Den aller viktigste innsatsen for å motvirke mobbeatferd, er det generelle arbeidet personalet gjør med å skape et godt og trygt barnehagemiljø. Et miljø der de voksne er tilgjengelige og aktive sammen med barna, og hvor personalet ser, hører og involverer seg. Negativ atferd må stoppes og avlæres, og det er de voksnes ansvar at det blir gjort. Både de ansatte i barnehagen og barnas foresatte. I dette arbeidet er samarbeid mellom hjem og barnehage viktig og at det er lav terskel for å si ifra.

Foresatte kan forebygge mobbeatferd ved å:

- Være bevisst på hvordan andre barn og foresatte omtales.
- Være bevisst på å være gode rollemodeller i handling og kommunikasjon innad i familien og ute i sosiale sammenhenger, f.eks. på fotballkamp og i trafikken.
- Være engasjerte også i de andre barna.
- Be barn med seg hjem, la barna treffe hverandre i en annen setting enn den de er vant til i barnehagen.
- Prate med barna sine om hvordan de har det og hvordan det er greit å oppføre seg.
- Delta på foreldremøter hvor inkluderende holdninger og handlinger og mobbing er tema. Her avtales gjerne regler og tiltak for å sikre at alle barn (og foresatte) skal føle seg inkludert. F.eks. regler for burdagsinvitasjoner og opprettelse av gruppe på Facebook for foreldre på avdelingen.
- Følge opp de reglene og tiltakene som er avtalt på foreldremøter. Sammen med personalet i barnehagen ha fokus på å oppdage og stoppe alle former for negative handlinger og begynnende mobbeatferd, slik at det ikke utvikler seg til uheldig samhandlingsmønster som over tid resulterer i mobbing.



Viktig å tenke gjennom:

- Hvordan ville du ha likt at ditt barn er det eneste som aldri blir bedt i bursdag?
- Hvordan ville du likt at ditt barn overses/omtales negativt av andre foresatte?
- Hvordan ville du likt at ditt barn diskuteres rundt andres middagsbord?
- Hvordan ville du likt at ditt barn blir kommentert negativt i garderoben mens det hører på?
- Hvordan ville du likt at ditt barn aldri blir bedt med andre hjem?



I utetida i barnehagen bruker de voksne refleksvester i ulike farger. Vestene skal synliggjøre de ulike rollene vi har. Blå vest betyr at den voksne er Lekevenn. Her er fokuset på å være i lek sammen med barna. Gul vest er Igangsetter av lek/aktivitet som betyr at man observerer om det er barn som trenger oppfølging til å komme i gang med lek. Rosa vest er Teller/observatør. Her følger den voksne opp at alle barn har det bra og vet til enhver tid hvor barna på avdelinga befinner seg.

Vurdering og veien videre

Hovedmålet med vurdering er å sikre at alle barn får et tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. I vår barnehage arbeider vi kontinuerlig med vurdering, der hele personalet deltar. Gjennom å reflektere over egen praksis er målet å utvikle kvaliteten på tilbudet til beste for barna.

Når barnehagen gjennom året jobber med egenvurdering, tas det utgangspunkt i punktene som er skissert under hvert tema i årsplanen. Progresjonen vil kontinuerlig evalueres i lys av disse. Dette for å sikre at barnehagen gjennom året legger til rette for at alle barn, i alle aldersgrupper, får varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter.

Progresjon i barnehagens innhold, arbeidsmåter, leker, materialer og utforming av fysisk miljø

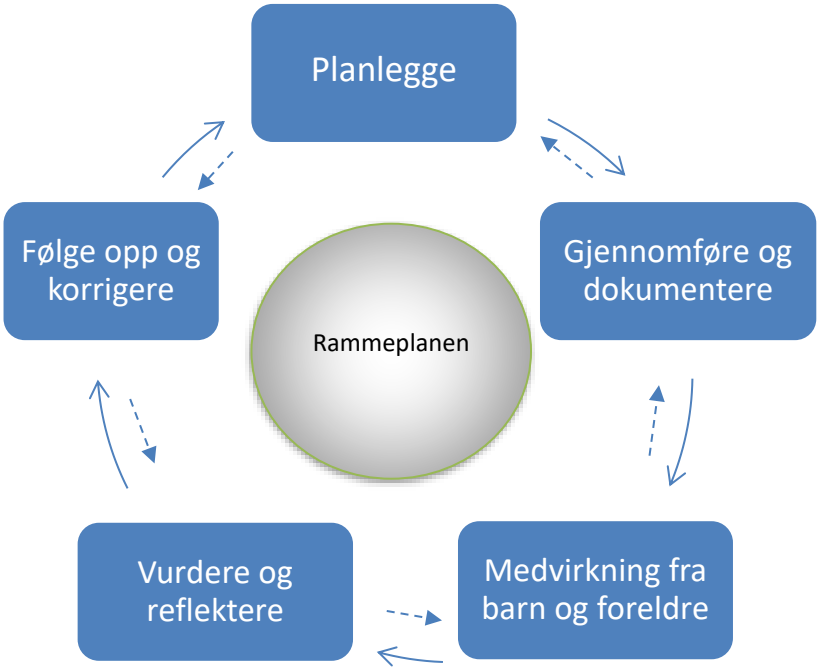
Vi tar utgangspunkt i punktene for egenvurdering som er skissert under hvert tema i årsplanen.
I vurderingsarbeidet spør vi oss: Hvordan kommer progresjon til utrykk i vår praksis når det gjelder «pedagogisk innhold, arbeidsmåter, leker, materialer og utforming av fysisk miljø»? Rammeplanen om progresjon.

Pedagogisk dokumentasjon

Pedagogisk dokumentasjon skiller seg fra ordinær dokumentasjon ved at den bidrar til kritisk refleksjon over praksis. Når barnehagen arbeider med egenvurdering og progresjon er det den pedagogiske dokumentasjonen som vektlegges, da den rommer mulighet for endring og utvikling av praksis.

Plan for arbeidet

I denne årsplanen har vi gitt noen punkter for egenvurdering innenfor viktige områder i barnehagens tilbud. Disse punktene skal brukes i barnehagens vurderingsarbeid og i tillegg sikre progresjon.



Slik vil vi jobbe med vurdering og progresjon i vår barnehage:

Vi vurderer arbeidet fortløpende gjennom å evaluere enkelt episoder fra barnehagen og organisering av barnehage hverdagen. Vi bruker kartleggingsverktøy som *Tras, Normalfordelingskurva* og *Alle med* for å vurdere arbeid med de enkelte barna. Vi har ekstra fokus på voksenrollen og hele personalgruppa jobber jevnlig med hvordan vi er i møtet med barn i lek og aktiviteter.
I arbeidet med progresjon observerer vi barna i lek og aktiviteter, og har barnesamaler med de eldste barna. Vi legger planer sammen for hvordan vi kan tilrettelegge og jobbe for å videreutvikle leken og barnas læringsopplevelser i barnehagen.

Tabell som illustrerer eksempler på progresjon

Alder/ Fagområder	1-2år	2-3år	3-4 år	5-6 år
Kommunikasjon, språk og tekst	Ha faste sanger og regler Bekrefte det barna uttrykker	Bli kjent med bildebøker Sette ord på følelser Snakke om det vi ser rundt oss.	Fokus på å sette ord på følelser Lese-stunder Utforske nye ord og begreper i lek og hverdags-aktiviteter	Høytlesning /samtale Støtte flerspråklige barn i å bruke sitt morsmål. Barnehagebibliotek Språkgruppe Begrepstrening Kjennskap til skriftspråket Fokus på turtaking og lytting
Kropp, bevegelse, mat og helse	Øve på å spise og drikke selv Vaske hendene selv	Gå på tur i ulent terreng Øve på å kle seg selv Få prøve å smøre maten selv	Øve på å gå på do alene Prøve å smøre maten selv. Ulike bevegelses-leker	Hinderløype Turer i skogen og nærmiljøet Måltid/sunne helsevaner Hygiene Rutsje, runse og sykle Bevegelse sanger Ro og hvile Svømming Øve på på å kle seg selv. Høste fra Naturen Lage fiskemåltider
Kunst, kultur og kreativitet	Oppleve glede og mestring ved å uttrykke seg kreativt. Erfaringer med ulike typer teknikker og materialer.	Bli kjent med ulike formingsmateri ell Barna får muligheter til kreativ og fantasifull lek. (Tilrettelegging av avdeling, utemiljø og lekemateriell)	Formings-aktiviteter som innbyr til barnas personlige uttrykk Uttrykke seg gjennom dans og drama Kreativ og fantasifull lek	Dramatisere Lære fargene og forskjellige maleteknikker Plastelina og trolldeig, Ramme inn bilder Lytte til musikk Regelleker Dramatisering Lage kunst av ting vi finne i naturen Veve

Natur, miljø og teknologi	Utforske sand, vann og jord Leke med natur-materialer	Bruke digitale verktøy som støtte i lek og aktiviteter Oppleve alle årstider ute	Bruke digitale verktøy kreativt Oppleve årstider og ulikt vær i Natur-barnehagen Fokus på søppel-sortering og gjenbruk	Turer i skogen Være nysgjerrige og observante Spikkekniv med på tur Kutte grønnsaker, delaktig i matlagingen Bruke faktabøker Digitale aktiviteter Årstidene Bærekraftig utvikling Ukentlig hel dag med lek og aktivitet i naturen Utforske og eksperimentere ved bruk av teknologi Dyrke egen mat i drivhuset
Antall, rom og form	De voksne setter ord på former og farger Være i små og store rom Sanger og regler med rytme og gjentakelse	Sanger og regler med telling 1-10 Øve på å vente på tur/turtaking Sanger og regler med rytme og gjentakelse.	Sanger og regler med telling 1-10 Øve på turtaking Spille lotto	Bevisstgjøring matematiske begreper Synlige tall på avdelingen Legge puslespill og se mønster Duplo, lego Telle Finne former og antall i naturen Brettspill Skattejakt med enkle kart
Etikk, religion og filosofi	Være med på å makering av høytider	representert på avdelinga	Markere merkedager som er representert på avdelinga	Markering av samenes nasjonaldag

	Hvert barns særegenhet ivaretas	Se på likheter og forskjeller hos hverandre Erfare at det er ok å være forskjellig	Se på likheter og forskjeller hos andre Erfare at det er ok å være forskjellig	Fokus konfliktløsning og vennskap Gode samtaler og humor Bordskikk og høflighet Barna skal få kjennskap til alle kulturer som er representert på avdelinga Barnas spørsmål blir hørt av de voksne De voksne stiller undrende spørsmål sammen med barna Markere ulike høytider Mangfold og inkluderingsuke
Nærmiljø og samfunn	Jevnlige besøk i nærmiljøet Erfaringer med sentrale elementer i nærmiljøet: dyr, naturen, kjøretøy osv.	Øve på å ferdes trygt på tur. Oppleve å kunne gjøre noe godt for andre.	Øve på å ferdes trygt på tur Oppleve å kunne gjøre godt for andre Heddelands-festivalen	Enkle trafikk regler Tur i nærmiljøet Besøke industriområdet Søppelplukking/ søppel- sortering Kjennskap til samisk kultur Kjennskap til barnekonvensjon en Besøke Marnarheimen Barna opplever at de er med og former barnehage hverdagen

Årshjul – oversikt over temaarbeid, aktiviteter og fester

Måned	Dato	Tema/aktivitet/fest
August	10.	Planleggingsdag
September	Uke 38 24. Uke 39	Brannvernuke Foreldremøte Fotograf
Oktober	Uke 40 9.	Skolens høstferie Markere verdensdagen for Psykisk helse (10.oktober)
November	6.	Planleggingsdag Foreldresamtaler
Desember	3. 11. 16.	Nissefest Markere Lucia i barnehagen (13. des.) Barnas julebord
Januar		
Februar	5. 5. 9. Uke 8	Markere Samefolkets dag (6.feb) Markere Fastelaven (fastelavens-søndag 7. feb) Karneval Skolens vinterferie
Mars	18. 24. 25.-29. 30. mars	Påskefrokost Barnehagen stenger kl. 12.00. Påskeferie Planleggingsdag
April		Foreldresamtaler
Mai	6. 7. 14. 17.	Kristihimmelfarsdag Planleggingsdag Mini 17. mai 17. mai. Barnehagen stengt (17.mai og 2.pinsedag)
Juni	8. Uke 24-26 Uke 25 21.	Heddelandsfestivalen Besøk på nye avdelinger Mangfold og inkluderingsuke Planleggingsdag

Planleggingsdager for barnehageåret 2026- 2027

Planleggingsdagene er sett til:

- 10. august 2026
- 6. november 2026
- 30. mars 2027
- 7. mai 2027
- 21. juni 2027

På planleggingsdagene er barnehagen stengt. Da jobber personalet med å planlegge og evaluere det pedagogiske arbeidet i barnehagen, øke sin kompetanse eller gjøre praktiske arbeid i barnehagen som er nødvendig for å kunne gi et godt pedagogisk tilbud til barna.

Tips til ressurser og verktøy for personalet

Kvalitet i barnehagen: https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/stotte-og-tilbud-for-kvalitet-i-barnehagen/

Barnehagemiljø : https://www.udir.no/laring-og-trivsel/barnehagemiljo/

Digital praksis: https://bibsys.instructure.com/search/all_courses?design=udir#337

Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring (NAFO): https://nafo.oslomet.no/barnehage/